

A TANÓRAKUTATÁS HATÉKONYSÁGÁNAK NYOMON KÖVETÉSE TRIANGULÁCIÓ SEGÍTSÉGÉVEL

T-6

Bús Enikő

*SZTE Neveléstudományi Doktori Iskola; MTA-SZTE Természettudomány Tanítása
Kutatócsoport*

Kulcsszavak: tanórákutatás; kvalitatív módszer; trianguláció

Az osztályteremben felmerülő nehézségek és problémák gyakran egyediek és azonnali beavatkozást, megoldást igényelnek a pedagógusok részéről (Csapó, 2015). Erre a jelenségre kínál megoldási lehetőséget a Japánból elterjedt módszer, a tanórákutatás, ami eredeti formájában inkább csak tanórafelkészítés valódi mérés nélkül (Gordon-Győri, 2007; Lewis, Perry & Murata; 2006; Vámos, 2013). Hazánkban is egyre több pedagógus és neveléstudományi munkacsoport alkalmazza ezt a módszert nem kizárólag tananyag-fejlesztési, hanem képesség- és gondolkodásfejlesztési célokra is. Azonban ezen fejlesztendő tulajdonságok közvetlen jelenlétét a tanórán, és e jelenlét aktuális mértékét a tanulói viselkedésben egyediségük és alkalmi jellegük miatt kvantitatív módon nehezen vagy egyáltalán nem tudjuk mérni. Annak érdekében, hogy a beavatkozás eredményessége a tanulói viselkedésben azonnal kimutathatóvá, sőt esetleg összehasonlíthatóvá váljon, módszertani és személyi trianguláció beépítésére van szükség a tanórákutatás egy pontján, ezzel bővítve a ciklikus folyamatot. Jelen kutatás célja egy olyan mérési együttes kidolgozása, amely triangulációt használva egy egységes keretrendszer hoz létre. Ennek köszönhetően a tanórákutatásban részt vevő pedagógusok azonnali visszacsatolást kapnak munkájuk eredményességéről, valamint több párhuzamos minta esetén eredményeik összehasonlíthatóvá válnak. A trianguláció – a kvalitatív módszerek egyik validálási technikája – különböző módszerek kombinálásával konvergálja, komplementálja vagy divergálja a kapott eredményeket (Szabolcs, 2001). A tanórákutatás folyamatába így két beavatkozás nélküli vizsgálat beépítése javasolt. Direkt megfigyelés gyanánt videófelvétel készül a fejlesztett tanítási epizód kipróbálásáról, majd a felvételt egy előre meghatározott megfigyelési jelrendszer alapján – a validitás növelése érdekében – interkódolással elemezi a munkacsoport több tagja is (Brown, 1968; Brown et al., 1970; Sántha, 2010). Az elemzési szempontsót a munkacsoport hozza létre a mérendő képességtartalmak kiválogatásával, követve a minimálstruktúra elvét (Nagy, 1980). A módszertrianguláció második, indirekt megfigyelési elemeként a tanulói produktumokat, munkafüzeteket vizsgálják tartalomelemzéssel (Sántha, 2007). Az eredmények párhuzamosításával azonnali visszajelzés kapható a vizsgált képesség aktuális fejlettségéről, és azonosíthatóvá válnak a kritikus elemek (Sántha, 2015). Mind a videó-, mind a tartalomelemzés eredménye kvantifikálható, ami lehetővé tesz további kvantitatív elemzéseket, ezáltal tovább erősíthető a vizsgálat validitása (Bryman, 2006). Az ismertetett módszeregyüttes következetes alkalmazásával nemcsak a munkacsoportok tagjai jutnak pontosabb, árnyaltabb információhoz diákjaikkal, fejlesztésükkel kapcsolatosan, hanem azok kipróbálhatóvá és összehasonlíthatóvá válnak más környezetben is, amivel az egyes fejlesztések validitása tovább növelhető.

A kutatás az Új Nemzeti Kiválóság Program 2017 támogatásával, valamint az MTA Tantárgy-pedagógiai Kutatási Programjának keretében valósult meg.